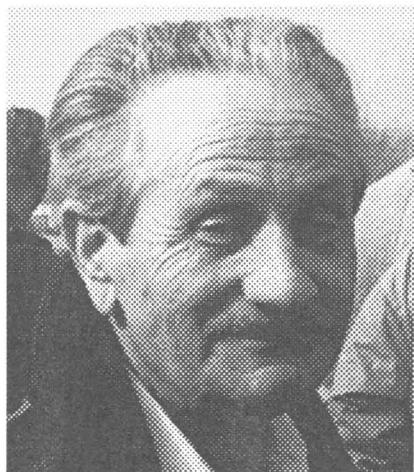

Joško Božanić
Komiža

LÎBAR VÎŠKIGA JAZÌKA ANDRA ROKIJA FORTUNATOVA

Prošloga ljeta u publikom prepunoj dvorani Hrvatskoga doma u Visu predstavljena je jedna izuzetna knjiga- rječnik govora grada Visa: *Lîbar vîškiga jazîka* što ga je godinama pisao Višanin Andro Roki Fortunato, a posthumno dovršio i priredio njegov sin Tomislav Roki.

Čin predstavljanja jedne knjige te ljetne večeri u viškom Hrvatskom domu pobudio je takav interes Višana da se može reći kako je to bio središnji kulturni događaj Viškoga ljeta. Bez sumnje pojavila se knjiga čiji značaj nadilazi lokalne otočke okvire, knjiga koja predstavlja događaj u čakavskoj leksikografiji.

Sredinom osamdesetih godina u više navrata nagovarao sam šjor Andra da svoje penzionerske dane osmisli radom na rječniku viškoga govora. Nije se na taj posao mogao lako odlučiti svjestan golema posla s malim izgledima za njegovo dovršenje. Znao sam da je bivši direktor viškog »Vinogradara«, koji je u svojoj mladosti zbog teške bolesti morao prekinuti studije, jedan od onih rijetkih pojedinaca koji su u takvim malim otočkim sredinama svjesni svoga jezika i njegove posebnosti kao kulturne vrijednosti, koji riječ svoga govora cijene kao kulturni spomenik svoga zavičaja. U vremenu ubrzane erozije autentičnog viškog govora i prekida usmene predaje, prepoznao sam u njemu čovjeka koji jedini ima znanja i snage da na kraju ovoga milenija spasi od zaborava svojim *Librom* ne samo čakavski govor svog rodnog grada već i kolektivno pamćenje jednog malog svijeta ove otočke organske društvene zajednice.

Kada je prihvatio izazov rada na rječniku više se do smrti nije zaustavljaо. Preuzeo je na sebe strašnu odgovornost prvog i posljednjeg popisivača leksičkog inventara jednog u sebi dovršenog svijeta starog otočkog gradića Visa u čijem su čakavskom govoru

naslagani leksički sedimenti mediteranskog kulturnog kruga kojemu je ovaj otok kroz cijelu svoju povijest pripadao od svog helenističkog iskona do vremena nasilne izolacije koju su iskusile posljednje generacije njegovih stanovnika.

Moju pouku brzo je učio. On je izgovarao, a ja bilježio naglaske. Dok sam ja akcentuirao riječi, on je učio prepoznavati i razlikovati akcente. Ubrzo je s velikom pouzdanošću mogao i sam akcentuirati dijalektalni tekst te odrediti sve gramatičke podatke o natuknici. Učio sam i ja od šjor Andra. Ne samo jezik. Ne samo riječi. Učio sam od njega nepisanu povijest otoka, učio sam mudrost proživljenog iskustva otočkih stoljeća, dijelio sam skupa s njim kruh radosti jezičnoga obilja za trpezom njegova djela.

Leksičko bogatstvo ovoga govora kao i brojni primjeri, kojima se pojedine natuknice kontekstualiziraju, dokazuju visoku civilizacijsku i kulturnu razinu ovog otočkog gradića na pučini Jadrana.

»U tom rječniku«, kaže Višanka prof. Katja Tresić-Pavičić u svom pismu sučuti obitelji Roki, »zadržano je zauvijek ono divno vrijeme i onaj divni prostor iskonskih vrijednosti i nitko nam ih više ne može oduzeti i ne možemo ih više izgubiti, besmislenom vremenu usprkos.«

Ovaj Libar sa svojih dvadesetak tisuća natuknica obrađenih na šest stotina stranica knjige, vjerojatno je najobimniji diferencijalni rječnik nekog čakavskog govora u Hrvatskoj. Riječi su u njemu akcentuirane, gramatički iscrpno opisane, naveden je (za veći broj riječi) njihov izvor te vrlo precizna definicija pojma i nijanse značenja, uključujući i stilističku razinu, a to semantičko nijansiranje riječi ostvareno je obiljem primjera iz žive govorne prakse Visa ili iz dosad neobjavljenih rukopisa romana koje je u Los Angelesu pisao na viškom govoru književnik Jure Roki Fortunato. Mnoštvo slikovitih primjera, pričica, dijaloga, opisa ambijenata, situacija, radnji, zanata, običaja, dječjih igara, vjerovanja, uzrečica, fraza, poslovica, stihova itd. čine ovaj rječnik svojevrsnim književnim djelom, antologijom poetskih minijatura fiksiranih u struji vremena, u prolaznosti ljudskog govorenja.

Akademik Vojimir Vinja, koji je godinama pratio rad na ovom rječniku i pomagao svojim savjetima šjor Andru Rokiju, zalagao se da ovaj Libar tiska Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Međutim sporost Akademije preduhitrio je autorov sin Mr. Tomislav Roki koji živi u Torontu u Kanadi. Kada je šjor Andro Roki umro prilikom svog posjeta sinu u Kanadi 25. svibnja 1993., njegov sin odlučio je da rječnik njegova oca što prije ugleda svjetlo dana te se uhvatilo teškog posla — završnog uređenja golema rukopisa. Njemu možemo zahvaliti da se tako iznenađujuće brzo ispunio testament pokojnog šjor Andra Rokija koji je današnjim i budućim generacijama Višana poklonio sjećanje svoga zavičaja, njegovu kolektivnu memoriju, i od erozije suvremene globalizacije svih kulturnih vrijednosti sačuvao — jezik tog otočkog svijeta.

U tom poslu dogodili su se priređivaču rukopisa neki propusti. Neki manji nisu vrijedni spomena, a na neke veće u ovom sam prikazu dužan ukazati kako bi se u eventualno novom izdanju ove knjige izbjegli.

Viški je cakavski govor troakcenatski, dakle ima dugosilazni i kratkosilazni naglasak te čakavski akut, a duljina je prednaglasna. Priređivač pak upotrebljava četiri naglasaka

budući da i kvantitet (duljinu) smatra akcentom, a naziva ga dugim. Navodi u uvodnom tekstu primjer riječi *abracjōvāt* za upotrebu »dugog akcenta« (str.XI.). U viškoj varijanti teksta na prethodnoj stranici drugačije akcentuirala je istu riječ: *abracjōvāt*. Dakle u prvom primjeru izgubio se dugosilazni akcent, a ulogu akcenta (na krivom mjestu) preuzeo je kvantitet. Budući da mi je poznato da autor nije upotrebljavao znak za duljinu kao akcent, to valja pripisati priređivaču. Također poznato mi je da je autor upotrebljavao adekvatan znak za kratkosilazan akcent, a priređivač ga (vjerojatno iz tehničkih razloga) zamjenjuje znakom za kratkouzlazni akcent (koji akcent nije svojstven ovom čakavskom govoru). Priredivač čak tri znaka imenuje dugim naglascima: znak za kvantitet, čakavski akut i dugosilazni naglasak. Dakle neadekvatna je upotreba kratkouzlaznog naglaska za kratkosilazni (koji se ovdje naziva samo kratkim bez određenja tonskog pomaka silaznosti), pogrešna je upotreba znaka za kvantitet kao akcenta i pogrešno je izjednačavanja čakavskog akuta s dugouzlaznim. Pored toga javljaju se i pogreške određenja mjesta akcenta: *kad je Barbâ Jūrè bîl mõli* (str. X) gdje dvosložna riječ *Jure* ima dva akcenta, a riječ *barba* dugosilazni akcent na zadnjem slogu mada se s imenom stapa u akcenatsku cjelinu koja ima jedan naglasak: *barba Jūrè* (s prednaglasnom duljinom). Sasvim je proizvoljna zamjena čakavskog akuta znakom za duljinu, npr. natuknice: *dahnūći*, *barbjērski*, *potēgnut*.

Neprihvatljiv je sljedeći komentar priređivačev: »Posebnu riječ valja dati da se objasni uvođenje slova »š« i »ž«; iako je stari viški jezik naginjao na »c« »s« i »z« današnji jezik nekako više ide prema slovima »č« »š« i »ž«; pored toga puno se riječi izgovara sa »s« i »z« a zvuće kao »š« i »ž«; da bi se razvrgao taj problem i da bi se bolje prikazale takve riječi, vidjet će se slova »s« i »z« koja će lakše prebroditi razliku od onoga što se piše i što se čuje.« Povodom ovoga valja reći da se priređivač ne snalazi u konsonantizmu viškoga govora koji je kao tipičan cakavski — reducirani. Naime stari viški govor nema opreku između *s* i *š* te *z* i *ž*. Već generacija autora ovoga rječnika ostvaruje u govornoj praksi tu opreku i nastaje nestabilnost, nepouzdanost pri pisanju koja se reflektira i u ovoj napomeni priređivačevoj. On čak navodi da jezična praksa *naginje* zamjeni *c* sa *č*. To se može reći tek za riječi koje su u novije vrijeme preuzete iz štokavskoga (npr. čizma, a ne cizma), ali to nije sustavna promjena.

Nije prihvatljiv priređivačev stav koji glasi: »Izgleda da je Viški jezik baziran na talijanskom i staro veneciskom (mletačkom) jeziku; na njihovu dikciju i red riječi; sa svojom semantikom a sa slavenskom (hrvatskom) gramatikom i dodatnim riječima. Pored toga tu su i mnogi drugi jezici kao Engleski, Francuski, Njemacki, Turski i drugi.« Što to znači da se viški jezik bazira na talijanskom / venecijanskom? To bi valjalo razumjeti da je talijanski / venecijanski temelj viškog jezika, da je on poseban romanski jezik a da pritom ima hrvatsku gramatiku. Istina je da viški govor, osobito stari viški govor kakvoga nalazimo u pripovijestima koje piše Jure Roki Fortunato, obiluje venecijanizmima, ali unatoč tomu on čuva svoje slavensko (hrvatsko) ustrojstvo, on je neprijeporno govor čakavskog narječja. Leksički sloj jezika najmanje je važan za određenje genetskog identiteta jezika. Pritom valja priznati da se snažan utjecaj venecijanskoga dijalekta

talijanskog jezika očituje ne samo u leksiku već i u sintaksi, ali ne u toj mjeri da bi se moglo govoriti o venecijanskoj osnovi sintakse viškoga govora.

Nedopustive su mnoge pravopisne pogreške u uvodnom dijelu teksta kao npr. na str. IX : *počme, uključio se, puno višana, reči kao Barba Jure, ne može se očekivati, nestručnog za literalni rad itd.* Prijevod s viškog na književni jezik na istoj stranici otkriva krupnu grešku: Tekst: »*uvidjon potribu avertit, da je ovo moje dilo bez ikakovi stravagonci skrivono* (izvorno *skrivona*, op. J.B.) *ol zanota*«, priređivač prevodi: »da je ovo djelo bez ikakvih pretenzija skrivano od struke«, umjesto: »da je ovo moje djelo bez ikakvih ekstarvagancija (ukrasa) pisca od zanata«.

Propuste koji su se dogodili priređivaču valjalo bi svakako otkloniti u sljedećem izdanju ovog djela. No ti propusti nisu takvi da bi mogli bitno umanjiti vrijednost ove knjige. To su greške kojih nema mnogo, a drugo, te greške, lako su učljive znalcima.

Vrijednost ovog *Libra* nije samo u leksičkom bogatstvu već također u znalačkoj i vrlo bogatoj obradi pojedinih natuknica. Ta obrada može poslužiti kao uzor leksikografima govora naših dijalekata. Radi ilustracije navest ću nekoliko natuknica:

motika, -i f 1. motika, poljoprivredna alatka; 2. mjera za površinu zemljišta (435 m kv.); u klasičnom tipu uzgoja vinograda koji se je na Visu stoljećima prakticirao **motika** je površina od cca 220 loza, što odgovara razmaku sadnje od 135 do 145 cm: *Ukozol nju je păršton di je njegòvo ložjì i rēkal nju je koliko mótič onõndi īmo* (JR M 204); v. **dobja**; — **viško motika** — motika posebne izrade; alatka kakvu je svojim iskustvom oblikovao viški težak i prilagodio svom poimanju njene funkcije; razlikuje se znatno od takvih alata u drugim krajevima i na drugim otocima; viška motika je teža, široka zahvata, »zatvorena«, tj. nasaćena pod oštijim uglom (razmak između vrška motike i držalja mjerio se pedljem), kratkog držalja svinutog vrata, nasaćenog na svinutu **brōdù** motike; takva alatka imala je veliki učinak u rukama težaka koji se prilagodio kosini njene konstrukcije i savio kičmu gotovo do zemlje da bi kut pod kojim je sjekla zemlju i zahvat bio idealan; ta je motika zahtijevala snagu i akrobatsku vještinsku motanja udarcima lijevo — desno među gusto sađenim trsovima i među na sve strane razgranatim lastarima; viški težak je smatrao da je postigao ideal ergonomske konstrukcije motike, te alatke s kojom je provodio život kao violinista sa svojim instrumentom; no nije motika bila prilagođena građi čovjeka, jer su najbolji rabotnici, koji su **mogli pùno žakopât** (a nekad se je do toga mnogo držalo) pod starost bivali svinuti kao motika; kult viške motike držao je u viškom gospodarstvu (inače u svemu naprednom) tehnologiju obrade vinograda na odstojanju od modernih metoda; viški težak je tek nedavno počeo prilagođavati uzgoj, razmak sadnje, rezidbu i dr. modernim sredstvima rada; danas više nije, ali, viška je **motika** idealna naprava za **išlomit covika**; teško bi se našlo vinogradara koji je tako temeljito obrađivao, uredno i čisto držao vinograd, a isto tako, teško bi se našlo težaka koji je, rujući zemlju, toliko savijao kičmu, da bi pod kraj radnog vijeka išao izduženih ruku i savijena stasa; **motika** ima 1. **hrelâ**; 2. **pûntu**; 3. **brōdù** na kojoj je šuplji okvir za **adatât daržalo**; 4. **daržalo**; 5. **kîn** koji je priljubi uz **brōdù motiki**; 6. **ögreb**, komad lima od obruča kojim se motika čisti kada se na nju nalijepi mokra zemlja; — **motika ol cetiri librce** — motika određene veličine i težine za pravog težaka; v. **librica**.

sucijetôd, -i (tal. *societa*) *n* velika kostimirana društvena pokladna plesna priredba; priređivala se jednom godišnje, a pripremao ju je posebni odbor koji se zvao **komitôd od sucijetôdi** odbor je odabirao uzvanike, organizirao samu priredbu i redoslijed događanja na njoj: *Sucijetôd ni pùbliki tänac na kojì se plôćo tòko po tònemu, niti je modêrni kavalkîn u kojì se plôćo na vrôta za intrôncu.* U sucijetôd je r d i regulacij n. Žapov do se balar nima u kost ume, t nac, pocinak i s to se po s li, a s la je l po dekor na i rasvitljena. T nco se i s to do p lno , a ond  je v liko vec ra ol pa tic di i slalkar ji po vec ri (JR D 84); v. **socijetôd**; — kost m od **sucijet di** — odje a za veliku kostimiranu narodnu zabavu koja se nazivala **sucijetôd**; nije se postavljalo pitanje porijekla, niti dru tvenog stale a, ni to da li tko ima ili mo e; tko je bio odabran da sudjeluje u toj velikoj dru tvenoj zabavi nalazio je sredstva (makar se i zadu io) za **kostum** kao i za u e ce u zabavi i velikoj ve eri poslije nje: *Parv  kost m, ca je intr l, b l je na z v t balar ni iz K t ... za da ji sv  v ididu u kost m od jedn  starom odni kont si, sl pon na fu t n, is koj n — kako su ot  p sli govorili u sk rac — da je pom la s lu (JR B 108); v. **kost m**.*

jem tva, -i f berba; jedan od najzna ajnijih poslova u ciklusu proizvodnje gro  a i u oto kom  ivotu uop e; vr i se po osobenoj vi koj tehnologiji; po inje s pripremom podrumskog su a, kada svuda uz more *p ru i stanj ju karat le, b cve, b aje, banj lice, pr tore, gr oce l komice, l se i tak , d zve i likve; m cidu m he*; zatim se ure uje podrum i namje ta podrumsko su e: *namisc ju se kant r , na kant r  tak , a na tak  b cve, karat li, b aje i banj lice; pari j  se t sak, p re p la, namisc ju se l se, ub re se sp roga i nam sti sp rozina*; uporedo se sprema  ivina i njezina oprema: *polk j  se b st je, remordin j  se sam r, m  ce se n vo st ja i n ve blaz njice, fodr j  u n vi b umba in, objogl j  se p ofina i p opr g, razmot j  se i pjumb j  konop  i pr  e, cin du se n ve r line i zunt j  oglovi; m  cu se n ve kav stre da st re ne p uknu h odec n starmo; v didu se b ale s hi tr v , l omidu se rog ci na m ole kus ice, kup je se z ob za b st je i m cidu cv ti skr buta*; osigurava se potrebna radna snaga, formira se sposobna ekipa koja  e uigrano funkcionirati od dom cice do **jemacici**: *promet j  se d bre jemacice i d bri gon ci sa d brima b stijima, ako k  sv ga t ga d ma n mo*; i onda po ne: *p cm  se br at carnj n k i bug vu; gr e se u jutro r no; z  mroka v jo bit u poje; do svan  co se tr s e b uhe, l zi  gnje i s si trav rse od v likih r sih; ond  se p cm  t rgat; on  u lo ji, a s nce iza b rda; b re se u gr oce; kad se grot c nap ni zov  se »nas ti grot c«, k ad se gr zji ism eci zov  se »ism eceni grot c«, a kad se j s n avar uc im v rh nabij niga gr zjo zov  se »nam eceni grot c«; s dan nam cenih gr cih v jo da jemacice n  glovu prines  u prit r i to b ude »k oca mast «; ond  se pop je; gon c dar i  sc i, a gospod r oli jedn  jemacica p je s sulon i m  ce u mi ; gon c iza p osa izv adi na tartaj n namot nu zov zu i, jed n-dv , v ze m h; t ko dr gi; gon c digne m h na b stiju i op ase ga oldis ta pr con, a g ri, jed n-dv , v ze konop n; gospod r mu dar i  sc i d kle vezij , a jemacica mu dar i b ondu d kle on ne d gne i v ze dr gi m h; ond , n pc  m ro, gon c na sv  pr su ide p ldoma a v i ca b eru orc ju da ca pr  nat rgodu za dr gi p t; i t ko p t, s est, s dan p tih, pr ma t mu k oki je div r; u poje se j i sl ni r bi i pec enih pomed rih sa r gon, a d ma se gon ci pari j e pec enih brizj lih  li dv  porcij ni k lina; za vec ru su sv  z jelno*

*i domōći i tūji; jī se mēsa i manistri i jutīki u kvasinu; *Ni nìkad išporkòl rûke u māst prìko njìhovi dùgi jemātvì* (JR M 18); — *po jemātvì* — poslije berbe; kako je jematva bila kruna godišnjega truda tako su se mnoge značajnije odluke odlagale *zà po jemātvì* kada se znalo koliki je urod i koliko će se *pinêz čapât*.

Ovi primjeri pokazuju s kakvom minucioznošću, s kolikim obiljem podataka, s kakvim poznavanjem života viškoga puka, pa i s kakvim je literarnim umijećem autor opisao tradicionalni život svog zavičaja. Za velik broj natuknica autor je napisao pravu malu studiju, etnografski zapis koji nije samo kontekst u kojemu se neka riječ pojavljuje, već ta riječ postaje temom za detaljan opis fenomena tradicionalnog života, a taj opis okuplja čitav niz drugih riječi čije je značenje objašnjeno na mjestu gdje se one kao natuknice tumače. Na taj način autor je ostvario i zadatak koji nadilazi zahtjev za leksikografskom akribijom. On svojim *Librom* ispunjava golemu prazninu koju su ostavila stoljeća usmenosti jednoga govora koji nije imao sreću da se pisanom riječi u vremenu fiksira, u pismenosti ovjekovječi. Ali taj je govor u svom razvoju gotovo da je dosegao izražajno bogatstvo pravoga jezika ne samo na razini leksika već prije svega na razini stilističkoj. A to njegovo obilje kojim pršti živ govor ulice, ta njegova rafinirana metaforika i nijansirana semantika plod je intenziteta komunikacije u otvornosti mediteranskog urbanog ambijenta, bogatstva duha otočkog puka, utjecaja učenosti hvarskoga plemstva kojemu je Vis bio ladanjska oaza s one strane Viškoga kanala, plod je to i susreta s drugim kulturama i jezicima na ovom raskrižju morskih putova kroz duga stoljeća trajanja ove insularne organske zajednice, njena zdravlja i vitaliteta dok je u ovom starom otočkom gradiću (sredinom devetnaestog stoljeća brojnijem pučanstvom od Dubrovnika) pulsirao život punim intenzitetom.

Stoga štor Andro Roki i ne piše rječnik. Njegov je zadatak važniji. On mora napisati sve što nije napisano, popisati sve što nije popisano, objasniti sve što nije objašnjeno, imenovati sve što će ime svoje zaboraviti. On popunjava golemu bjelinu neispisanog papira oralno-auralne kulture koja je na svom zalazu izabrala njega kao svog posljednjeg svjedoka. Stoga je njegov *Libar enciklopedija viškog života devetnaestog i dvadesetog stoljeća*.

A to njegovo djelo rađa se iz sjećanje ne samo autorova. On obilazi sastajališta Višana, on odlazi među ljude s pitanjima zapisanim u notesu, on bilježi i puni svoju kartoteku bilješkama koje često nastaju u živu razgovoru, u trenutku prisjećanja, u šetnji, u konobi, na rivi, na trgu. Konoba njegova prijatelja štor Šimeta Slavića, meštra brodograditelja, glavni je punkt gdje se vode diskusije o značenju riječi, gdje se u dosjetci, u prepirci, u šaljivoj priči — *gojcici* ili *facendi* dogode zaboravljene riječi za notes notara viškoga sjećanja. A riječi dolaze i iz svijeta, s dalekih kontinenata, dolaze natrag na rivu s koje su davno ponesene u pamćenju onih Višana koji su se rasuli svijetom na sve njegove strane.

Jedan od njih bio je štor Androv barba — Jure Roki Fortunato koji je kao mladić krenuo u svijet, u daleku Kaliforniju. U Los Angelosu bio je kapelnik u crkvi i pisac koji je, mada neškolovan (završio je nekoliko razreda pučke škole), napisao najbolje stranice

pripovjedne dijalektalne književnosti otoka Visa u njegovoј povijesti. Nijedno djelo od svojih pet romana i dvije zbirke pjesama nije objavio, a ta su djela prava riznica viškoga govora, njegova iznimno bogata leksika. U okruženju kulture američkog megalopolisa i engleskoga jezika, ovaj skromni Višanin upravo je jezikom gradio svoj otok. U centru Los Angelosa, u Down Townu, postojao je Vis sazdan od jezika, od riječi koje je jedan mladić početkom ovoga stoljeća ponio sa sobom iz svog zavičaja preko oceana. U prostoru što ge je jezikom stvorio usred američkog velegrada doživio je barba Jure Roki Fortunato gotovo stotu godinu života. Njegovi rukopisi, dosad nažalost neobjavljeni, postali su temelj *Libru viškiga jazika* njegova nećaka Andra Rokija Fortunata. Na tom temelju nastala je knjiga koja je obuhvatila stoljeća življenja viškoga puka, njegovu veliku radionicu jezika, kovačnicu riječi. Dogodio se posao koji nije mogao obaviti ni jedna jezikoslovna ustanova, ni jedan leksikografski institut. Dogodio se *Libar viškiga jazika*.

Vis je uistinu sretan grad. Dobio je objavlјivanjem ovog djela na dar od šjor Andra Rokija svoj najveći kulturni spomenik u ovome stoljeću.

U strahu da ne dovrši započeto djelo radio je uporno i svakodnevno slažući u drvene kutije tisuće kaligrafski ispisanih kartica. U trenutku dovršenja *Libra* završio je njegov život. Objavlјivanje svoga životnoga djela povjerio je svom sinu Tomislavu kojemu je bilo potrebno još nekoliko godina rada da bi taj obiman rukopis pripremio za tisk. Šjor Andro *Libar* nije dočekao. Pretekla ga je u tome smrt. Ali u svom dijelu posla bio je od nje brži. Stigla ga je tek iza posljednje riječi posljednjeg slova abecede.

Napomena Uredništva:

Libar viškiga jazika Andra Rokija Fortunata, obima 607 stranica, što ga je priredio i obradio Tomislav Roki, publicirao je u Toronto Libar Publishing 1997. godine, a tehnički urednik, dizajn knjige i autor prijevoda predgovora na engleski jest Adela Roki. Knjiga se može naručiti na sljedeće adrese:

Srećko Roki, Smiderovo, Vis, po cijeni od 120 kuna

ili

Libar Publishing P.O. Box 58069

3809 Dufferin St. Toronto, Ontario

M6A 3C8 Canada, po cijeni od cca. 45 DM

E-mail

704077 © ican.net